

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-01-10

Diarienummer KOV-2024-01385

Avdelningarna Strategisk samordning, Utveckling och projekt, Ledningsnät

Lena Blom, Dick Karlsson, Glen Nivert

Telefon: 031-368 27 28

E-post: lena.blom@kretsloppochvatten.goteborg.se

Remissvar på motion om att upphäva badförbud i Göta Älv och utreda möjliga badplatser

Förslag till beslut

1. Kretslopp och vattennämnden antecknar informationen till protokollet.

Sammanfattning

En motion har inkommit från Cecilia Magnusson (M) och Claes Björling (M) om att upphäva badförbud i Göta Älv och utreda möjliga badplatser.

Kretslopp och vattennämnden har att besluta om att besluta i att kommunstyrelsen får i uppdrag att i samverkan med Göteborgs Hamn AB, miljö- och klimatnämnden, kretslopp och vattennämnden samt stadsmiljönämnden, skyndsamt utreda att upphäva badförbudet i Göta älv och upprätta nya riktlinjer som möjliggör bad i Göta älv.

Kretslopp och vatten tillstyrker fortsatt utredning av lämpliga badplatser i älven, men avstyrker ett generellt upphävande av badförbudet i Göta älv. Åtgärder för minskad föroreningsbelastning från avlopp på älven är genomförda och planerade. Förbättringsarbete görs redan idag utifrån krav i Vattendirektivet, men det är fortfarande olämpligt ur vattenkvalitetssynpunkt att bada på flera platser i älven och klimatförändringar med kraftigare regn kan tidvis motverka effekterna av förbättringsåtgärder i avloppssystemen. Badförbud kan även vara motiverat av andra skäl än vattenkvalitet på vissa platser.

Vid bad direkt i älven utan rening behövs ett prognos-/varningssystem och avrådan från bad när vattenkvaliteten är försämrad efter nederbörd. Kretslopp och vatten har underlag för att skapa ett sådant system.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Kostnader bedöms tillkomma för Kretslopp och vatten. Som kan bestå av eventuella ytterligare kostnader för utredning, ökad recipientprovtagning och prognosverktyg (med mera) avseende badvattenkvalitet som behöver utvecklas eller om ytterligare åtgärder ska genomföras. Påpekas bör att det redan idag sker en minskning av recipientpåverkan genom åtgärder i befintlig verksamhet som kopplas till krav i bland annat vattendirektivet.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen är positiv till att vattenkvalitetsfrågor lyfts. Förvaltningens vattenkvalitetsarbete styrs av bland annat Vattendirektivet, och åtgärder för minskad föroreningspåverkan från dagvatten och spillvatten genom bräddning kommer fortsätta genomföras.

Även framöver kommer dock badvattenkvaliteten i Göta Älv vara påverkad av utsläpp via dagvatten och spillvatten genom bräddning i samband med kraftig nederbörd. De positiva effekterna av förbättringsåtgärderna av vattenkvalitén som sker kan tyvärr tidvis motverkas av klimatförändringar som ger fler kraftiga regn.

Bedömning ur social dimension

Utifrån ett vattenkvalitetsperspektiv är det viktigt att information om eventuell avrådan från bad blir tydlig och kan förstås av alla som besöker badet. Vattenkvaliteten, bottenförhållanden och strömningsförhållanden behöver beaktas vid utformning av badanläggning utifrån ett trygghets- och säkerhetsperspektiv.

Bilagor

1. Genomförbarhetsstudie Bad i Sannegårdshamnen Slutrapport, 2019-03-08.

Ärendet

Kretslopp och vattennämnden informeras inför beslut om remissvar på motion om att kommunstyrelsen får i uppdrag att i samverkan med Göteborgs Hamn AB, Miljö- och klimatinämnden, Kretslopp och vattennämnden samt Stadsmiljönämnden, skyndsamt utreda att upphäva badförbudet i Göta älv och upprätta nya riktlinjer som möjliggör bad i Göta älv.

Remissvaret ska ha kommit in till stadsledningskontoret senast 2025-03-07 (Dnr SLK-2024-01072).

Beskrivning av ärendet

En motion har inkommit från Cecilia Magnusson (M) och Claes Björling (M) om att upphäva badförbud i Göta Älv och utreda möjliga badplatser.

Motionen lyder:

Göteborg är en attraktiv stad att bo och befinna sig i, men det finns mycket kvar som skulle optimera livskvalitén i staden. Några av vår stads främsta kännetecken är älven, havet och sjöfarten. När stadsutvecklingen närmar sig älvstranden och gör det möjligt för fler människor att bo i anslutning till älven saknas det som människor drömmer om genom havsnära boende, att bada i nära anslutning till sin bostad. Genom att möjliggöra fler bad i centrala Göteborg kommer livskvalitén för göteborgare och besökande att höjas. Storstäder som Stockholm, Oslo, Köpenhamn och inom kort Paris erbjuder möjligheter att bada i centralt. Tillgängligheten till vatten i centrala Göteborg finns, badförbudet kvarstår - vilket är problematiskt för en kuststad. Det som motsätter doppet på lunchen en varm sommardag är Göteborgs lokala ordningsföreskrifter; Badförbud 15 § Bad i öppet vatten är förbjudet inom följande områden: Göteborgs hamnområde, Fiskebäcks hamn, småbåtshamnarna vid Arendal, Långedrag och Saltholmen, Fattighusån, Lärjedammen samt hamnkanalerna, inom kommunen belägna delar av Mölndalsån, Säveån och Lärjeån samt Göta älv utanför hamnområdet. Detta förbud har gällt under en längre tid och dess relevans har sakta avtagit då vattnet i älven blivit renare under senare decennier. Miljöförorenade ämnen som kvicksilver är numera såpass låga att det under huvuddelen av tiden är rent nog att bada i. Förbättrad avloppsrening i kommunerna uppströms har också bidragit till förbättrad vattenkvalitet. Problematiken uppstår när det under längre perioder är nederbörd i Göteborg och att avloppsreningen inte kan hantera de vattenmängder som kommer och släpps orenade ut i älven i Göteborg eller uppströms. Även strömmarna i Göta Älv måste man kartlägga och hantera vid upphävande av badförbudet. Tillgängligheten till badplatser i centrala Göteborg behöver inte vara ett omfattande projekt, däremot krävs logistik för att kunna upprätthålla en harmonisk ordning mellan näringslivet och badsugna. Badplatserna behöver harmoniseras med resterande verksamheter i Göta Älv och möjliggöra för samtliga att befinna sig på eller i samma vattenområde.

Cecilia Magnusson (M) Claes Björling (M)

Genomförbarhetsstudie för friluftsbad i Sannegårdshamnen 2019

I tjänsteutlåtande utfärdat 2019-05-06 (diarienummer 0571/18) redovisades resultat från genomförbarhetsstudie friluftsbad i Sannegårdshamnen. I samband med studien av förutsättningarna i Sannegårdshamnen gjordes även övergripande bedömningar av vattenkvalitetsaspekter för bad i övriga delar av älven i centrala Göteborg.

Sannegårdshamnen hör till de delar som har mer gynnsamma förutsättningar. Även delar av norra älvstranden nedströms Sannegården bedömdes 2019 ha potential för relativt gynnsamma förutsättningar. Södra älvstranden har generellt betydligt sämre förutsättningar för bad utifrån vattenkvalitetssynpunkt.

På grund av brädd- och dagvattenutsläpp försämras badvattenkvaliteten efter regn. För att kunna bada i Sannegårdshamnen eller på andra platser i älven i staden behöver man ett varningssystem och fysiska avgränsningar för bad samt fortsätta arbeta kontinuerligt med föroreningskällor i form av brädd- och dagvattenåtgärder. Ett enklare prognos- och varningssystem kopplat till nederbörd och avrådan från bad minst 24 timmar efter regn rekommenderades för Sannegårdshamnen.

Utöver påverkan från avlopp behöver förorenade sediment beaktas vid planering av bad. Uppvirvling skulle kunna leda till vattenkvalitetsförsämringar. Botten- och strömningsförhållanden påverkar hur badplatser kan utformas.

Förändringar sedan år 2019 som påverkar badvattenkvaliteten i Göta älv

Kodammarnas pumpstation har byggts om, och Ryaverkets kapacitet har ökat. Dock gäller fortfarande rutinen för höga flöden som innebär att Ryaverket begränsar flödet vid höga flöden. Gryaab har även under åren haft problem med sin pumpstation som inneburit försiktigare strategi av utnyttjande av tunnelvolym. Denna ökade försiktighet har inneburit ökade mängder bräddning på Kodammarna. Ambitionen är att Kretslopp och vatten och Gryaab gemensamt ska verka för att minimera den typen av händelser och utnyttja potentialen som styrning och optimering har för minskad bräddning totalt.

Sedan december 2024 används en ny styrstrategi som syftar till att optimera bräddningen för att totalt sett minska utsläppen till recipient. Denna bräddoptimering innebär ökade mängder bräddning på årsbasis i Sannegården. Genom att vid vissa tillfällen brädda mer i Sannegården kan man minska den totala bräddningen. Bräddstrategin innebär dock inte någon ökad bräddning under sommarmånaderna i Sannegården. Bräddoptimeringen innebär också att det bräddas mer enbart i de fall det redan är bräddning och vid de kraftiga regnen. Dvs ökningen kommer inte ske vid mindre regn.

Det stora bräddutloppet i Sannegården har flödesmätning sedan ca ett år tillbaka. Förvaltningen arbetar med att införa flödesmätning på fler bräddavlopp.

Ombyggnation av Sannegårdens brädd är under projektering, och byggstart ska ske under 2025. Efter ombyggnation kommer bräddningen att minska med ca 25 procent.

Åtgärder som minskar bräddningen pågår även vid Björlandavägen/Slätta damm, och slutförs under 2025. Nedströms Sannegården har åtgärder genomförts vid Krokängsparken som påtagligt minskar bräddningen där.

Sammantaget innebär förändringarna sedan 2019 att bräddningen har ökat i Sannegården på grund av bräddoptimeringen men inte under sommarhalvåret. Efter ombyggnad av brädden 2025 kommer de mindre bräddtillfällena minska vid små regn. Ökningen kommer enbart vid kraftiga regn när det redan bräddas. Med ny mätning kommer man även kunna få en tydligare bild av när det bräddas och med hjälp av den digitala tvillingen av avloppssystemet (FCF) kan vi redan nu prognosera när det i framtiden skall bräddas.

Förvaltningens bedömning

Kretslopp och vatten ser inte några hinder för att gå vidare med utredning av lämpliga badplatser enligt det förslag som presenterades 2019. Kompletterande undersökningar av strömningsförhållanden, sediment och vattenkvalitet behövs för de platser som visar sig relevant att överväga ur andra perspektiv. Bad på vissa platser i älven bedöms vara möjligt, under förutsättning att prognos-/varningssystem finns för avrådan/stängning vid tillfällena när vattenkvaliteten är försämrad på grund av nederbörd – eller under förutsättning att en mer avancerad badanläggning uppförs där vattenkvaliteten kan säkras oavsett nederbörd.

Förvaltningen bedömer att bad fortfarande är olämpligt på flera platser i älven utifrån vattenkvaliteten, och detta gäller särskilt i samband med nederbörd och tiden efter kraftiga regn. Badförbud kan vara motiverat av andra skäl, såsom säkerhet i förhållande till båttrafik. Förvaltningens preliminära bedömning är att badförbudet kan behöva finnas kvar för vissa områden, men att det kan finnas potential att häva det för en del områden efter noggranna utredningar.

Förvaltningen avstyrker därför ett generellt upphävande av badförbudet, men ser positivt på att bidra till utredning av lämpliga platser för bad.

Kretslopp och vatten

Marianne Erlandson
Förvaltningsdirektör